

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 1313/2022
Рев2 1321/2022
29.03.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Драгане Маринковић, председника већа, Марине Милановић и Зорице Булајић, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Марија Благојевић, адвокат из ..., против туженог Привредног друштва „Алколоид“ Веледрогерија д.о.о. из Београда, чији је пуномоћник Срђан Алексић, адвокат из ..., ради поништаја решења о отказу и накнаде штете, одлучујући о ревизијама туженог изјављеним против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 517/2019 од 23.04.2020. године и пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 624/21 од 24.02.2022. године, у седници одржаној 29.03.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈАЈУ СЕ као неосноване ревизије туженог изјављене против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 517/2019 од 23.04.2020. године и пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 624/21 од 24.02.2022. године.

ОДБИЈАЈУ СЕ захтеви туженог за накнаду трошкова ревизијског поступка, као неосновани.

Образложење

Пресудом Основног суда у Нишу П1 1413/15 од 13.09.2018. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиле и поништено као незаконито решење туженог број ../15 од 23.02.2015. године (погрешно означено као ../14 од 27.09.2014. године), којим је отказан уговор о раду тужиле, због повреде радне обавезе и непоштовања радне дисциплине. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да тужиле на име накнаде штете због незаконитог престанка радног односа исплати за 2015, 2016. и 2017. годину, појединачно опредељене износе са законском затезном каматом од доспелости до исплате. Ставом трећим изреке, обавезан је тужени да тужиле на име накнаде штете уместо реинтеграције исплати 14 зарада, са законском затезном каматом од дана подношења тужбе до коначне исплате, док је за већи износ од досуђеног, а до траженог износа од 391.608,00 динара тужбени захтев одбијен као неоснован. Ставом четвртим изреке, обавезан је тужени да тужиле на име парничних трошкова исплати укупан износ од 167.000,00 динара, од чега износ од 159.000,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до коначне исплате.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж1 517/19 од 23.04.2020. године, ставом првим изреке, потврђена је првостепена пресуда у ставу првом и другом изреке и у том делу одбијена као неоснована жалба туженог. Ставом другим изреке, укинута је првостепена пресуда у ставу трећем и четвртном изреке и предмет у том делу враћен првостепеном суду на поновно суђење.

Пресудом Основног суда у Нишу П1 1026/20 од 22.10.2020. године, ставом првим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев тужиље и обавезан тужени да тужиљи на име накнаде штете уместо реинтеграције због незаконитог отказа уговора о раду, исплати укупан износ од 507.824,00 динара, са законском затезном каматом од дана подношења тужбе до коначне исплате, док је за већи износ од досуђеног, а до траженог износа од 785.624,40 динара, тужбени захтев одбијен као неоснован. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да тужиљи на име парничних трошкова исплати укупан износ од 201.500,00 динара, од чега на износ од 193.500,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до коначне исплате.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж1 624/21 од 30.06.2021. године, преиначена је првостепена пресуда, тако што је обавезан тужени да тужиљи на име накнаде штете уместо реинтеграције исплати укупан износ од 253.912,00 динара, што је укупно осам зарада запосленог са законском затезном каматом од 28.05.2021. године до исплате, док је захтев за камату почев од 25.03.2015. године до 27.05.2021. године, као и захтев за већи износ од досуђеног, а до траженог износа од 785.624,40 динара, одбијен као неоснован и обавезан је тужени да тужиљи накнади трошкове парничног поступка у износу од 201.500,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до коначне исплате.

Допунским решењем Апелационог суда у Нишу Гж1 624/21 од 24.02.2022. године, обавезан је тужени да тужиљи поред досуђених износа ставом другим пресуде Апелационог суда у Нишу од 30.06.2021. године, накнади трошкове парничног поступка у износу од још 9.750,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до коначне исплате.

Против наведених правноснажних пресуда донетих у другом степену, ревизије је благовремено изјавио тужени због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијане пресуде на основу члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11 ... и 18/20) и утврдио да су ревизије неосноване.

У поступку није учињена битна повреда одредба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности, нити је дошло до пропуста у примени или до неправилне примене одредаба овог закона, због чега нема ни битне повреде из члана 374. став 1. ЗПП, на коју се ревизијама туженог указује.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиља је била запослена код туженог на пословима Решењем број ../15 од 23.02.2015. године (погрешно означеног као број ../14 од 27.09.2014. године), тужиљи је отказан уговор о раду због повреде радне

обавезе и непоштовања радне дисциплине, предвиђене чланом 179. став 2. тачка 1. и 2. Закона о раду. Из упозорења од 13.02.2015. године произлази да је тужила у периоду од новембра 2014. године до дана достављања упозорења, својом кривицом учинила повреду радне обавезе на тај начин што није извршавала или је несавесно извршавала радне обавезе и налоге директора, што је давала неистините податке и није пријављивала повреде кодекса друштва и нарушавање међуљудских односа међу запосленима, што је прекорачила своја овлашћења и запосленима и лицима која нису запослена код туженог одавала службене тајне, износила и преносила податке о пословању послодавца. Тужени сматра да је тужила оваквим понашањем учинила повреду радне обавезе, непоштовање радне дисциплине, због чега је донео оспорено решење о отказу уговора о раду. Међутим, нижестепени судови су оценом доказа изведених у току првостепеног поступка утврдили да је тужила радне налоге благовремено и у потпуности обављала у складу са описом свог радног места, а да тужени није доказао да је тужила својом кривицом и понашањем евентуално угрозила редован рад и пословни успех туженог, да је одавала пословне тајне бившем менаџеру, односно да није извршавала или је несавесно извршавала своје радне обавезе. Из ових разлога усвојили су тужбени захтев тужиле и поништили оспорено решење. Како је тужиле незаконито престао радни однос, судови су обавезали туженог да тужиле исплати и материјалну штету на име изгубљене зараде, као и накнаду штете уместо враћања на рад код туженог, у смислу одредбе члана 191. Закона о раду.

По оцени Врховног касационог суда, правилно су нижестепени судови применили материјално право када су усвојили тужбени захтев тужиле.

Одредбом члана 179. став 2. тачка 1. и 2. Закона о раду („Службени гласник РС“ бр. 24/05... 75/14), прописано је да послодавац може да откаже уговор о раду запосленом који својом кривицом учини повреду радне обавезе и то ако несавесно или немарно извршава радне обавезе и ако злоупотреби положај или прекорачи овлашћења.

Сагласно наведеној законској одредби, произлази да је кривица основ одговорности запосленог за повреду радне дисциплине, односно да запослени одговара за повреду радне обавезе само ако се у поступку који претходи доношењу отказа уговора о раду, утврди његова кривица за учињену повреду радне обавезе. При томе терет доказивања постојања чињеница које формирају отказни разлог је на страни послодавца. У конкретном случају, тужени није доказао да је тужила извршила било коју од повреда радних обавеза због којих јој је код туженог престао радни однос, нити у чему се састоји кривица тужиле. Наиме, имајући у виду да је тужила обављала послове ... код туженог, те опис послова овог радног места, не произлази да је обавеза тужиле била да пријављује нарушене међуљудске односе, кашњења на посао и коришћење алкохола од стране других запослених. Такође, правилно су нижестепени судови оценили и да тужени није доказао да је тужила несавесно извршавала своје радне обавезе, с обзиром да на њен рад није било примедби, нити је тужени за своје тврдње доставио доказе из којих би се извео другачији закључак.

Такође, супротно наводима ревизије, током поступка није утврђено да је тужила у комуникацији са бившим менаџером регионалног центра одала неку пословну тајну и тиме угрозила пословање туженог или му проузроковала штету, при чему послодавац не сме да задире у приватност запослених тиме што ће им

зобраћивати комуникацију са одређеним лицима, уколико иста није у вези са извршавањем радних обавеза, како су правилно закључили судови.

Из наведених разлога и према становишту Врховног касационог суда правилна је одлука којом је оспорено решење поништено као незаконито.

Такође, уколико је запосленом без правног основа престао радни однос, он има право на накнаду штете у висини изгубљене зараде и на накнаду штете у износу од највише 18 зарада запосленог, уколико не захтева да се врати на рад код послодавца, у смислу члана 191. став 1, 2, 3. и 5. Закона о раду. У конкретном случају, тужила је истакла захтев за накнаду штете по оба основа и правилно су јој нижестепени судови и овај део тужбеног захтева усвојили у досуђеним износима, имајући у виду да због незаконитог отказа није могла да обавља рад и остварује зараду, а да након поништаја незаконитог решења о отказу не жели да се врати на рад код туженог.

Супротно наводима ревизије, правилно је примењено материјално право и утврђена висина накнаде материјалне штете на име изгубљене зараде на основу налаза вештака који је обрачун извршио према уговореној заради тужиље увећаној за минули рад, у складу са ставом 2. и 3. члана 191. Закона о раду.

С обзиром да је тужилци без правног основа престао радни однос и да не жели да се врати на рад код туженог, има право да захтева накнаду штете уместо реинтеграције, што је и учинила, па је правилно другостепени суд ценећи све околности конкретnog случаја (време проведено на раду код туженог, број издржаваних чланова породице, године живота), досудио накнаду штете уместо враћања на рад у висини од осам месечних зарада тужиље, у смислу члана 191. став 5. Закона о раду.

Имајући у виду претходно, неосновани су наводи ревизије којима се указује да се наведени видови штете због незаконитог отказа међусобно искључују, те да тужила није могла тражити накнаду штете по оба основа.

Са изложеног, применом одредбе члана 414. став 1. ЗПП, одлучено је као у изреци.

Правилно је донета и одлука о трошковима поступка, а на основу одредбе члана 153. став 2. ЗПП. Туженом није досуђена тражена накнада трошкова ревизијског поступка, с обзиром да са ревизијама није успео у овом поступку, применом члана 165. став 1. у вези члана 153. ЗПП.

**Председник већа – судија
Драгана Маринковић,с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић**